

Nr 6 1964
Årgång 16
Pris 75 öre

vi kvinnor

vets botten. För att under lågsäsong kunna sysselsätta färjan erbjuder han sig att köra ut gamla skrotbilar och tippa dem på lämplig plats i havet. Vattenfallsstyrelsen måste emellertid först ta sig en funderare på saken om det finns lagliga förutsättningar att bifalla förslaget.

☆

I EXPERIMENTSYFTE anordnade en grupp psykologer en ytterst aptitretande måltid med fräsigt grönsallad, läckert brunsteckt kött, massor av frukt och annat gott. Gästerna lät sig väl smaka och åt med ypperlig aptit av det framdukade. Plötsligt ändrades färgerna i rummet. Det belystes med särskilda lampor som uteslöt alla färger utom rött och grönt. Salladen blev blåaktig, vispgrädden blodröd. På mindre än tio minuter blev några av gästerna häftigt sjuka och alla de övriga miste fullständigt aptiten.

☆

EN INOM SJUKVÅRDEN unik situation kan noteras vid Säfte lasarett. Man har måst avvisa utbildade sjuksköterskor då tjänsterna vid lasarettets alla avdelningar var besatta. Som följd härav har inga sommarstängningar eller andra inskränkningar i driften förekommit vid sjukhuset.

☆

BLIVANDE MODRAR erbjuds gratis logi på sjukstugan i Arvidsjaur ett par dagar före nedkomsten. De långa avstånden i Norrbotten gör ofta en resa i "sista minuten" riskfull, vilket föranlett länets landsting att införa denna förmån.

☆

SKOGSFRUN, en av våra sällsyntaste orkidéer, har i sommar blommat i Rödön i Jämtland. Skogsfrun är så sällsynt att inte ens blomsterkungen Linné lyckades få se den i blomning. Svårigheten att få se den vackra blomman beror mycket på att den aldrig blommar mer än en gång på samma ställe.

☆

LULEÅTRAKTEN håller på att bli en attraktion rikare. Gammelstadsviken har blivit ett verkligt eldorado för ornitologerna. Sjön håller på att växa igen, vilket medför att fågelrikedomen stiger för vart år. Experterna har kunnat fastställa ett 75-tal arter. Den verkliga rariteten är dvärgmåsen, som endast hittats på tre håll i landet.

☆

PROBLEMET med var vi skall göra av alla skrotbilar tänker ägaren till bilfärjan mellan Styrso och Långedrag i Göteborgs skärgård hjälpa till att lösa genom att inrätta en bilkyrkogård på ha-

TRETTIO MILJONER KRONOR om året kostar sjukfrånvaron postverket. Till yrkessjukdomarna vid verket hör ryggsador och bland de kvinnliga posttjänstemännen skrivkramp. De anställda vid transportavdelningen i Stockholms ban som många gånger sysselsättes med mycket tungt arbete drabbas procentuellt mest av ryggsjukdomar. Å andra sidan har dessa arbetare vanligtvis den bästa konditionen och undersökningar har visat att postanställda i detta avseende ibland är att jämföra med skogsarbetare. 750.000 kronor investeras nu i en läkarcentral för hela landet i det nya postbankshuset i Stockholm. Läkarcentralen som blir topptrustad skall besättas med 8 läkare, varav en gynekolog. Av postverkets anställda är 44 procent kvinnor.

OMSLAGSBILDEN:

Kvinnorna har många viktiga frågor att bevaka inför ett riksdagsval. Se artikel på nästa sida och uppslaget på sid. 8-9.

TV - Radio - Transistor

— alltid ett fynd hos

**International
Teve**

Blekingegatan 6, Stockholm — Tel. 40 96 11

Nummer 6 - 1964 - 16:e årg.

Ansvarig utgivare:

VALBORG SVENSSON

Redaktör: BIRGIT JANSSON

I redaktionskommittén:

GUNNEL GRANLID

MAUD SUNDQVIST

BIRGIT ÖHRN

Annonser: BIRGIT VINNA, Gimå-
gat. 40, Johanneshov. Tel. 48 59 70

★

Utkommer med nio nr per år

Prenumerationspris per år 6 kr

Lösnummer 75 öre

Postgiro 5 13 23 - Norrtulls-
gatan 5, 1/2 tr., Stockholm Va

SVENSKA KVINNORS

VÄNSTERFÖRBUND

Tel. 32 80 96

Sjühärodsbygdens Tryckeri AB, Borås 1964

ur innehållet:

Ett viktigt avgörande	3
Kvinnoparti i Danmark	4
Ingen liten pojke att leka med	5
Moa — kärlekens och livets författarin- na	6
I all vår förvirring	7
Om jag vore i riksdag'n	8-9
Vår teater	10-11
Har ledarskribenterna slutat tänka? ..	12
Novellen: Döden	14-15
SKV-nytt	16
Kåseriet	19

Svenska Kvinnors Vänsterförbund

uppstod år 1931 och har utvecklats ur föreningen Frisinnade kvinnor, som bildades 1914. Det bygger på samarbete mellan olika åsiktsriktningar och har därvid alltid hävrat sin tro på kvinnornas särskilda uppgift för fredens sak och sin övertygelse att samhället måste omdanas till att motsvara även de kvinnliga medborgarnas behov.

SKV är sedan maj 1946 svensk sektion av Kvinnornas Demokratiska Världsförbund (KDV), som omfattar över 200 miljoner kvinnor i 80 länder. KDV och dess nationella organisationer kämpar för att vinna och praktiskt förverkliga kvinnornas rättigheter: rätt att rösta och rätt att väljas, rätt till arbete, till lika lön för lika arbete och till befördran; rätt till undervisning och yrkesutbildning och till social trygghet för moder och barn.

KDV och dess nationella organisationer kämpar för att tillförsäkra alla barn ett lyckligt liv i trygghet; undervisning och goda bostäder, hälsovård, sund litteratur, goda fritidssysselsättningar. KDV vill samla all världens kvinnor oberoende av hemort, ras och livsåskådning till försvar av freden.

ett viktigt avgörande

Den 20 september väljer vi ny riksdag – dvs. den del av riksdagen som väljarna har direkt inflytande över. Allt talar för att valdeltagandet i år blir större än tidigare och för vår del skulle vi önska att ingen röstberättigad kvinna avstår från att använda sin självklara rätt.

Det fanns en tid när rösträtten inte var lika naturlig och självklar. Svenska Kvinnors Vänsterförbund, som firar sitt 50-årsjubileum i år, förde under sina första år en hård kamp för den allmänna och lika rösträtten. Men inte förrän 1921 kunde kvinnorna för första gången utnyttja denna rätt. Tidigare hade bara männen haft rätt att rösta, men även bland dem var rösträtten graderad efter egendom och social ställning. Kampen för rösträtten var en kamp för demokratin. I dag fortsätter kampen för demokratin med utnyttjande av rösträtten. Riksdagens sammansättning blir avgörande för den utvecklingslinje som Sverige skall följa. I riksdagen avgöres viktiga ekonomiska, politiska, sociala och kulturella frågor som griper in i varje svensk medborgares liv.

Det är alltså inte likgiltigt vem som sitter i riksdagen. Hur avgörande är det inte för vårt land vilken uppfattning riksdagens majoritet har till exempelvis frågan om svensk atombeväpning. Hur väsentligt är det inte för familjerna vilken ståndpunkt riksdagen intar till frågan om barnbidragets utformning. Vem kan blunda för att riksdagens sammansättning blir avgörande för om det skall skapas sysselsättningsmöjligheter för kvinnorna eller om vi skall ha det som nu med en stor dold arbetslöshet.

Svenska Kvinnors Vänsterförbund är ju partipolitiskt obundet och delar inte ut anvisningar till sina medlemmar om vilka partipolitiska ståndpunkter de bör inta. Däremot är det ingen hemlighet för någon att vårt förbunds hela program och praktiska verksamhet går ut på att åstadkomma en reformpolitik, som på ett bättre och snabbare sätt löser de problem som rör kvinnans jämlikhet och familjens trygghet.

Låt oss erinra om de angelägna krav som vår jubileumskongress i Göteborg i maj månad ställde: Rätt till förvärvsarbete för alla kvinnor som så önskar, samma möjligheter som männen till utbildning och befordran och lika lön för lika arbete; kommunerna bör åläggas bygga daghem i den omfattning behovet kräver och lekskoleverksamheten byggas så att alla barn, vilkas föräldrar så önskar, får gå i lekskola; stödet till barnfamiljerna utvecklas med riktning att samhället skall påta sig ett allt större ansvar för barnkostnaderna.

Hur enhällig var inte kongressen i sitt krav om att Sverige måste säga ett definitivt nej till tanken på svensk atombeväpning och att regeringen bör ta initiativ till skapandet av en kärnvapenfria zon i Norden. Ett ökat stöd åt u-länderna och solidaritet i handling med Sydafrikas hårt prövade folk, hörde också till de anspråk vår kongress ställde.

Dessa frågor avgöres av riksdagen och hur avgörandet faller beror på vilka som får förtroendet att sitta där. Det är således inte likgiltigt vem som handhar frågorna, om det är män och kvinnor som vill framsteg och sociala förbättringar eller om det blir element som motsätter sig nödvändiga steg framåt.

Eftersom de flesta orättvisorna i vårt samhälle drabbar oss kvinnor så bör de kvinnliga valskolkarnas skara bli allt mindre.

Låt oss alltså vara överens om att så långt det gäller SKV-kvinnorna, så finns det inga valskolkare och låt oss utveckla all den aktivitet vi förmår för att alla kvinnor skall utnyttja sin rösträtt den 20 september.

Kom ihåg att en oanvänd röst kan försvåra kampen för rättmätiga kvinnokrav. På samma sätt som en fel använd röst kan fördröja vad vi vill åstadkomma.

Rösta på de kandidater som i sitt politiska handlande bäst företräder de ståndpunkter som vårt förbund i sitt program och praktiska verksamhet befrämjar.

Birgit Jansson

vi har
läst...

och konstaterar att kvinnornas inflytande i riksdagen inte ökat nämnvärt på dessa år 20.

"Överhuvud taget är det kvinnliga inflytandet i alla beslutande organ, såväl på det kommunala som på det statliga planet, ynka litet. På sista tiden har tanken uppstått att det skulle kunna bero på att kvinnorna har sina egna politiska förbund. Ett par ledamöter av Folkpartiets kvinnoförbund har därför föreslagit att förbundet skall avskaffa sig självt och en modig ung man har sökt och fått inträde i ett av de kvinnliga lokalförbunden. Men frågan diskuteras i alla partierna.

Det finns inte längre några speciella kvinnofrågor inom politiken, säger man. Likalön, familjefrågor, social- och barnavård är lika mycket männens angelägenhet. Därför bör kvinnorna verka tillsammans med männen.

Jo visst. Men man undrar om inte kvinnoförbunden ännu fyller en stor uppgift som politiska plantskolor. Många kvinnor som aldrig skulle våga öppna munnen i en blandad församling 'tränas' i kvinnoförbunden och vågar sedan anta en kandidatur till en politisk församling. Alltså: Fram för lilla Märta! Från kvinnoförbund till riksdagsbänk."

... Cordelia Edvardson, som på sin avdelning "det angår oss" i Nya Damer-
nas värld, tagit upp frågan om kvinno-
förbundens existensberättigande. Hon
gör det efter att ha sett den 20 år gamla
filmen "Fram för lilla Märta" i TV

kvinnoparti i Danmark

Våren och sommaren har präglats av kvinnodebatten. Kvinnosak, kvinnorätt, kvinnopolitik — vi tar ogärna orden i vår mun. Vi vet ju alla att rubrikerna är falska, det finns inga samhällsproblem som inte angår oss alla, man och kvinna, gifta och ogifta, barnrika och barnlösa.

Dock är kvinnans jämlikhet långt ifrån förverkligad, som vi också alla vet och kvinnoföreningarna lider inte brist på uppgifter.

Familjeberedningens promemoria "Ökat stöd till barnfamiljerna", april 1964, och socialdemokratiska partiets framtidsprogram "Kvinnans jämlikhet" ger oss rikligt med material i vår aktuella kamp.

Kvinnoproblemets lösning går förvisso inte fort. Kvinnornas antal i riksdagen har sedan vi fick rösträtt ökat med ca en per år. Ni kan själva räkna ut när vi blir fifty-fifty. Daghemmen — denna nyckel till yrkeskvinnornas problem — har inte ökat just på tio år och räcker till för ca 1,4 procent av alla barn i de aktuella åldrarna.

Ungefär som hos oss är problemen i övriga skandinaviska länder och man får hålla detta i minne när man läser om det nystartade danska kvinnopartiet under Elin Högsbro-Appels ledning. Vi återger här de tolv punkter som utgör kärnan i hennes program.

- ① Privata äganderätten till den egna organismen är okränkbar.
- ② Äktenskapet är statens legala grund och behöver därför ingen auktorisering utan skapar sina egna lagar.
- ③ Varje kvinna har ansvaret för om en avelse ska leda till havandeskap.
- ④ Varje man har rätt att undandra sig förpliktelser för ett av honom icke önskat havandeskap.
- ⑤ Staten ska inte få blanda sig i en kvinnas privaträttsliga organiska förhållanden vid äktenskapslöften eller skaffa sig makt över äktenskapet genom kyrkan, skolan eller vetenskapen.
- ⑥ Staten ska stödja familjeplanering genom att låta varje kvinna som så vill få abort då hon icke kan kontrollera sig själv.
- ⑦ Nyfödda flickor ska införas i folkbokföringens namn med

moderns efternamn, pojkar med faderns.

- ⑧ Pojkar och flickor har förstahandsrätt till 14 års ålder. Ingen har arvsrätt, men alla har gåvorätt.
- ⑨ Hemmaarbetande kvinnor har rätt till en viss procent av den bortaarbetande mannens inkomster.
- ⑩ Kommun och stat grundas på hemmets princip: Samarbete mellan kvinna och man. Makten ska därför fixeras så att ledarposterna fördelas lika mellan män och kvinnor i alla offentliga institutioner. Landet ska ledas av två statsministrar, en kvinna och en man.
- ⑪ Staten ska vara utan religion. Ingen form av religiös överkönsideologi ska få statligt stöd eller lagfästas.
- ⑫ Därmed bortfaller varje "överhuvudsbegrepp". Varje försteg på grund av kön förbjuds. Varje särbeskattning på grund av kön förbjuds. Varje omyndigförklarande på grund av kön förbjuds.

Fri abort — all right — men nog förefaller oss punkt 3 och 4 verklichetsfrämmande. Om ett barn trots allt kommit till bör det nog ha rätt till föräldrar antingen "ansvaret" flyttas på den ena eller den andra. Varför ska just flickorna heta som mamma och just pojkarna som pappa? Det blir ju bara nya fastlåsningar i könspositionerna. Liksom det befängda förslaget att ha två statsministrar, en man och en kvinna, som också hör till det nya partiets krav.

Elin Högsbro-Appels program är väl snarast att uppfatta som ett symptom på hur illa det är ställt med jämlikheten i samhället än som ett allvarligt menat alternativ. Jämlikhetsproblemen kan inte siktas ut ur övriga politiska problem. De kan inte isoleras. Kvinnoföreningarna har sin stora uppgift i att riva ned könsbarriärerna, göra sig själva överflödiga, kämpa för en värld av likaberättigande män och kvinnor. I den kampen kan kvinnor ur olika partier mötas och arbeta för konkreta mål. Ett kvinnoparti med uppgifter att ytterligare befästa gränserna mellan könen måste vi avvisa.

E. P.

nytt skattesystem men gamla sambeskattningen kvar

Allmänna skatteberedningen, som tillsattes år 1960, har i sommar kommit med sitt första betänkande, som kallats "Nytt skattesystem". Enligt beredningens direktiv har det icke handlat om att minska de totala skatterna, utan om en förändring av sättet att uttaga dessa. Det handlar också om en överflyttning av en del av skatetrycket från vissa kategorier till andra.

Betänkandet har utförligt redovisats i dagspressen. Det har diskuterats både där och man och man emellan. Och naturligtvis kommer än fler diskussioner att äga rum. För dagen skulle jag bara vilja ta upp en av alla de frågor det gäller, nämligen sär- eller sambeskattning. Inte heller här är det möjligt att redovisa alla detaljer.

Man vill från beredningens sida inte övergå till särbeskattning utan bibehålla sambeskattningen. Dock föreslås en justering av tudelningsgränsen uppåt, så att sambeskattningens verkan nu skulle göra sig gällande först vid en sammanlagd bruttotoinkomst av 55.000 kronor (nu gällande gräns går vid 30.000 kronor om hustrun tjänar 1/3 av detta belopp). Vidare vill man höja förvärsavdraget till 4.000 kronor och kvotavdraget till 25 procent. Minigränsen för förvärsavdraget föreslås bli 1.000 kronor mot nu 300 kronor. Detta sistnämnda avdrag som alla gifta kvinnor får göra, ville beredningen slopa för gifta kvinnor utan hemmavarande minderåriga barn.

Många, långa och heta diskussioner har stått och pågår ännu om sär- och sambeskattningen. Med den konstruktionen av skatteskallorna som nu gäller skulle det vara olyckligt om man utan vidare införde en särbeskattning, bl. a. skulle över hälften av alla familjer då få en skattehöjning på 1.000 kronor per år. Enligt min uppfattning är det emellertid felaktigt att göra schematiska jämförelser ifråga om särbeskattningen med de nu gällande skatteskallorna. Men lika felaktigt är det, att som beredningen gjort, binda sig för en sambeskattning och detta trots att förbättringar nu har vidtagits så att dess negativa verkan blir mindre. Det finns också reserver mot beredningens förslag på denna punkt och jag anser att dessa herrar Meidner, Nilstein och Östergren, har rätt när de säger, att en allmän utgångspunkt för utformningen av skattesystemet bör vara, att skattereglerna inte skall vara köns- eller civilståndsbundna och de fortsätter, att en annan princip bör vara den, att skattereglerna bör vara så utformade, att de inte motverkar människors önskan att ägna sig åt förvärsarbete. Vårt nuvarande skattesystem präglas helt naturligt i hög grad av den samhällsbild och de arbetsmarknadsförhållanden som varit rådande i gångna tider och som främst karakteriserades av kvinnornas bundenhet vid hemmen — men de skattskyldiga bör i princip betraktas som självständiga rättsobjekt.

En annan aspekt på sambeskattningen, förutom den s. k. negativa effekten som ju endast berör ett mycket ringa antal äk-

Fortsättning på sidan 20

ingen liten pojke att leka med...

Det är synd om barnen i våra tätorter, sa doktorn vid Skå, Gustav Jonsson, vid ett tillfälle. De har inga utrymmen för sina lekar. När vi var barn fanns det stora friområden — nu är allt så väl inrutat. Gräsmattor, som inte får beträdas, bilparkeringar, trafik...

Bostadsbristen har också fört till ett slags "generationsboende". När ett nytt bostadsområde blir färdigt flyttar de unga dit och snart kryllar det av småbarn. Men kommer det ett par årtionden senare en liten eftersläntare till världen i ett sådant bostadsområde blir han tämligen ensam. I ännu högre grad är det fallet i småstugeområdena, där folk av naturliga skäl blir kvarboende i sina småstugor också sedan barnen växt upp och flyttat på annat håll.

Just i ett sådant bostadsområde bor Björn, som nu fyllt fyra år. Han är en ljuvlig unge, aldrig sur eller grinig, verkar mycket harmonisk. Men där finns ett men: han har inga lekkamrater. Det gick bra när han var mindre, han lekte ensam eller han accepterade de vuxna som lekkamrater. Nu räcker det inte längre — han vill ha kontakter med barn. Och nog är det ett legitimt krav?

I våras då han var hemma hos oss över en helg kom han knallande in till mej på söndagsmorgonen med sina kläder i famnen. — Finns det ingen liten pojke i det här huset som jag kan leka med? sa han. Det fanns det inte, för också vi bor i ett "generationshus".

En liten pojke att leka med. Nu i sommar har han fått det. Fast lekkamraten är 12 år. Men denne 12-åring har tagit sej an Björn och leker med honom hela dagarna. Och plötsligt har livet blivit ett stort äventyr för Björn. Förut sov han gärna till 9—10-tiden på morgonen, nu är han i kläderna och ute redan vid sjudraget. Han har så roligt att han knappt hinner kila in och

äta. Hans älskade sommarland ute i skärgården har med ens mist all glans — där finns inga barn att leka med, säger han. Vilket också är sant. För i den mån där finns småbarn vill varje familj ha sin unge inom synhåll på den långsmala ön där det bara är ett par hundra meter mellan stränderna.

Tolvåringen Villy har i alla fall räddat Björns sommarveckor. Men hur blir det när skolan börjar och Villy inte har tid med den lille för skolgång och läxor — och de egna lekkamraterna som vänt hem från sommarkolonierna?

Visst finns där en lekskola i området, alldeles inpå knuten förresten. Björn skulle själv kunna kila dit, om han bara bleve insläppt. Men det blir han inte. Han är bara anmäld där och lovad att få komma igen när han fyllt sex.

Vad skulle det inte betyda för den lilles utveckling om han 3—4 timmar om dagen finge vistas i en lekskola! Fast han verkar så frimodig och försigkommen är det ett faktum att han är sen att tala. Först den senaste tiden har det bättrat sej och det är tydligt att samvaron med barn också hjälper honom med språket. I andra avseenden är han väl med sin tid. Han kan själv klä av och på sej och den intimare personliga hygienien lärde han sej förra sommaren att klara. Då var det Mats, en liten

brorson som gästade oss på sommarlandet, som var läromästaren. På ett par tre dagar växte Björn ur cellstoffen och plastbyxorna och har sen dess aldrig behövt dem. Och Mats och dennes syster Ann talar han ständigt om, så få är ännu barnen i hans värld.

Ingen liten pojke att leka med... Nog är det skamligt när det finns en lekskola alldeles intill! Men med för få platser. Och en bestämmelse om att barnen ska ha fyllt sex år innan de kommer in!

Häromdagen ringde jag till sjukvårdsmyndigheterna för att försöka få in en svårt sjuk vän på ett sjukhus. Svaret blev att det ligger ett hundratal lika sjuka och lika ensamma och väntar på en plats på ett sjukhus. Mäter man välfärden i bilar så må den se imponerande ut men tänker man på de sjukas och barnens situation vill man inte ge en spottstyver för den. Ska vi tala om välfärd som lämnar dödssjuka människor utan läkarhjälp och som inte ser till att små barns legitima behov av lekkamrater tillgodoses! Ett av de behov som lekskolan skall fylla. Egentligen frågar man sej hur länge vi skall finna oss i att ha det på det sättet. Skall vi vänta tills vi själva ligger där hjälplösa och inget kan göra åt eländet?

Brita

MOA — *kärlekens och livets författarinna*

Moa är borta. Leden glesnar. Ada Nilsson, Karl Gerhard och så nu Moa. Människor som färgat sin samtid, som på olika sätt inverkat på våra liv och efter vilka det blir så outhärdligt tomt.

Mycket har skrivits om Moa i dessa dagar. Mycket som skulle ha glatt henne och en hel del hon skulle fnyst åt. Moa visste mycket väl sin betydelse, hon visste att hennes böcker och minnet av hennes person skulle leva långt efter det att många av hennes samtida mera kritikerpopulära kolleger vore glömda.

Moas liv var ett med hennes berättarkonst. Personligen tycker jag mest om henne när hon inte ens försöker dölja sin person bakom en romanfigur. Det var Moas person, Moas liv, Moas kamp och Moas seger över oändliga svårigheter som kom människor att älska henne. Naturligtvis bidrog i hög grad hennes saftiga humor och allmänna charm.

Kampen för en bättre värld — det var Moas liv. Från början som ung mor, praktiskt taget ensam med fem barn, var det den påtagliga kampen för bröd, skor, kläder som uppfyllde henne. Det var på 20-talet med arbetslöshet och svält för de många. Moa kan få oss att känna njutningen av en varm bulle, en kopp bönkaffe, en vit duk, en blomma i en kruka. Nödens solidaritet har hon skildrat, tänk på gubben med råttfällorna eller den lilla vandrande juden.

Men kampen för en bättre värld inskränkte sig hos Moa inte till den materiella världen. Hon blev aldrig imponerad av vare sig pälsar eller bilar. Det är väl självklart att folk ska ha pälsar i det här klimatet, ansåg Moa och lanserade begreppet folkpäls. Mycket märkvärdigare var det inte heller med bilar.

När Moa började skriva — långt innan något blivit publicerat — skrev hon till Andersen-Nexö och bad honom råda henne. Hon hade läst Pelle Erövraren. Nexö var utomlands och det tog lång tid innan svaret kom. Svaret fick hon under en av sina svåraste perioder av nöd. Han sände henne Ditte Meneskebarn och ett långt brev där han rådde henne att skriva. Han trodde på henne.

Man kan förstå vad detta betydde för Moa borta i Sorunda och mellan Moa och Nexö fanns alldeles speciella band. När Nexö bodde i Sverige som flykting under kriget var Moa en berömd författarinna och ibland tyckte hon det var pin livat att uppträda som primadonna för att reta folk. Men Nexö lät aldrig lura sig. — Moa har så mycket att ta igen — sa han en gång. — Det är bara yttre skal, kärnan kommer alltid att vara guld.

Gorkij träffade hon på författarkongressen i Moskva 1934 och han stod väl jämte Nexö henne litterärt närmast. Hon var otroligt beläst och skaffade så småningom ett imponerande bibliotek till torpet.

När Moas första man — pojkarnas far — tagit livet av sig inte så långt efter den fruktansvärda förlusten av de två minsta sönerna skrev Elin Wägnér till henne och inbjöd henne till en kurs på Fogelstad. Hon bodde t. o. m. några veckor på Tidevarvets redaktion. Hon fick kontakt med de ledande i Svenska Kvinnors Vänsterförbund, Ada Nilsson, Honorine Hermelin, Elisabeth Tamm.

Hon trivdes och säger själv: "Här togs nya skikt i min hjärna i bruk." Men hemlängtan till pojkarna och torpet, ångesten och sömnlösheten låg på lur. Det var på något sätt inte hennes värld och hon reste sin väg.

Hon fortsatte dock att medarbeta i Tidevarvet och många gånger har hon hållit oförglömliga tal hos SKV.

Hon var med på den första världskongressen i Paris 1949. Denna första oförglömliga fredskongress där den store franske författaren Aragon själv skrev resolutionen. Där man för första gången såg Juliot-Curie, Ilja Ehrenburg, Paul Eluard, Anna Seghers, Picasso, Paul Robeson och många andra. 72 länder var representerade och de företrädde 600 miljoner.

Moa och jag for dit och passerade det krigshärjade Tyskland under en oändlig natt för att kliva av tåget i vårljust Paris. Parisvåren och fredsoptismen flöt samman. När vi talade om dessa sagodagar — och det gjorde vi ofta — rörde det sig lika gärna om förtrollat träd i Tuilerierna med stora blå blommor på bara svarta kvistar som om Paul Robesons sång och Aragon.

Hem flögs vi av Karl-Gerhard, trötta och lyckliga.

Moa är en av de få författare som skildrat kärleken mellan föräldrar och barn. Hennes egen mor återkommer ständigt i hennes böcker. Varm, duglig, slagfärdig, oslagbar och osårbar — en räddande ängel i tusen kritiska situationer. Hur har Moa inte skildrat födanets vända och salighet, hur skimrar inte kärleken till sönerna igenom hennes böcker. Kanske allra vackrast och mest gripande i "Döden" som Vi kvinnor återger i detta nummer.

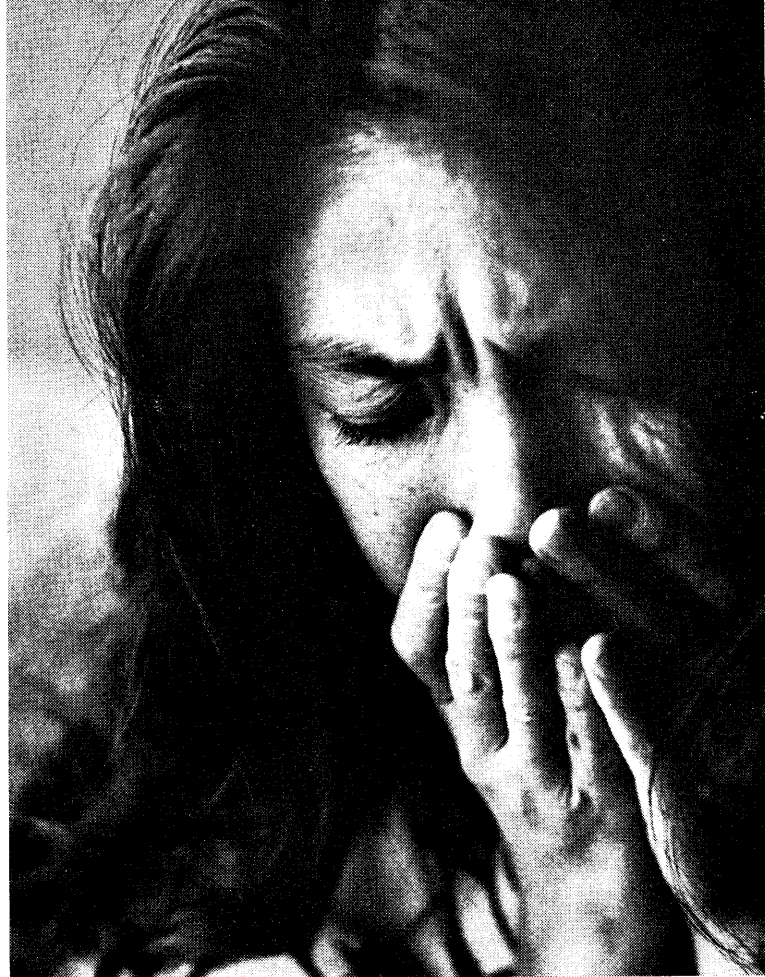
Den som älskar det mjuka, goda, unga, oskyddade tvingas också att hata. Hata allt som står det emot. Och Moa var stark i sitt hat till förtryck, lögn, fördomar, översitteri.

Hon var stark i att hata och älska — men mest i att älska.

Eva Palmaer

i all vår förvirring ser vi något som inte är förvirrat

följande synes
självklart:

Endast de som aldrig varit närvarande då ett missbildat barn fötts, aldrig hört moderns jämmer, vågar säga att kärnvapenproven kan fortsätta.

Albert Schweitzer

Att friheten inte kan upprätthållas genom att halva mänskligheten offras. Ingen frihet, ingen demokrati kan räddas genom en sådan ödeläggelse.

Att en fortsatt kapprustning med säkerhet kommer att sluta med katastrof för världen.

Att detta ögonblick i historien, när mänsklighetens framtid balanserar på en knivsegg, inte är rätta stunden att håna och förringa våra motståndare, hur utmanande vi än anser dem vara.

Att insikten om att vi alla är delar av mänskligheten, samt en viss ödmjukhet, tjänar våra intressen bättre än blind tillit till militär styrka. Besinna att det är mest sannolikt att vi har fel när vi känner oss som mest självgoa.

Att det inte är nog att "önska fred"; att vi måste förstå de grundläggande orsakerna till våra stridigheter om strömmen skall kunna vändas.

Och viktigast av allt — att vi som lever i dag bara är de tillfälliga bärarna av en ofattbart lång utveckling, att inga nationella, inga politiska och ekonomiska intressen, hur angelägna de än synes vara, på något sätt rättfärdigar risker som kan göra slut på hela mänsklighetens historia.

Bild och text har hämtats ur Felix Greenes' skrift "Let there be a world", utgiven av The Fulton Publishing Company, Box 191, Palo Alto, California, USA. Pris \$ 1.00.

om jag vore i riksdag'n

dagens värld är problemet krig-fred en för oss alla livsviktig angelägenhet. Militarismen har överlevt sig själv och det har gång på gång visat sig, att militära medel inte löser konflikter, utan bara skapar nya konfliktsituationer. Därför måste vi ompröva vårt ställningstagande i försvarsfrågan.

Jag föreslår, att **Sveriges nuvarande försvar ersätts med ett ickevåldsförsvar, att värnplikt och civilförsvar utbyts mot utbildning och träning i ickevåldsmetoder och att militärbudgetens medel används till u-landshjälp.**

Eftersom försvarsfrågan inte är en isolerad företeelse i samhället krävs omfattande förberedelser på många områden för att detta ska gå att genomföra. Bl. a. fordras en öppen debatt – såväl inom som utom riksdagen – om våra försvars- och utrikespolitiska målsättningar. Likaså måste skolan intensifiera undervisningen om aktuella samhällsproblem i och utanför Sverige, och fostra till internationalism i stället för nationalism.

Något vi kan göra redan idag, är att avkriminalisera värnplikts- och civilförsvarsvägran och skapa ett meningsfullt alternativ till värnplikten i stället för den s. k. vapenfria värnplikt som finns nu.

Maria Johnson
Stockholm

Jag skulle sätta in alla krafter på att få ett effektivare stöd åt de unga barnfamiljerna. Många gifter sig nu vid rätt tidig ålder, alla är inte ens klara med sin utbildning och det är inte många som hunnit spara så mycket till det nya hemmet. De statliga bostättningslånen borde därför höjas till 5.000 kronor och samtidigt göras räntefria.

Familjebostadsbidragen borde också höjas, så att barnfamiljerna finge råd att bo i rymligare och modernare lägenheter.

Det talas så mycket om att barnfamiljerna måste få del av den allmänna standardutvecklingen – men det görs så lite. Jag skulle vilja höja barnbidragen till 2.000 kronor om året. Och det är sannoligen inget överbud. Därutöver är det väl motiverat att låta ett särskilt vårdbidrag utgå till alla barn under tre år. Det är under de allra första åren som barnens vård kräver den största arbetsinsatsen.

Till sist skulle jag vilja ha en lagstiftning som slog vakt om barnens rätt att växa upp i en barnvänlig miljö.

Gun Duroj,
Bandhagen

Det finns ju i vårt samhälle många efter-satta grupper och intressen och många åtgärder inom och utom landet som vid ett sådant här tillfälle kommer i tankarna. Mitt stöd alltså åt:

Statliga beställningar av råvaror och industriella produkter från utvecklingsländerna och även hjälp till industriell uppbyggnad och utbildning.

Ändrade beskattningsformer för folkpensionärer med arbetsinkomster under medelinkomst.

Inrättande av statlig ungdomsledarutbildning och statsbidrag till fritidsgårdar i alla kommuner och städer.

Stöd åt de ensamma föräldrarna med ett statligt bidrag, motsvarande den reella barnkostnaden.

Statliga industrier för byggnadsmateriel, mera bostads- och byggnadsforskning med sikte på fler och bättre bostäder till lägre priser.

En positiv satsning med mer pengar och personal till villkorligt frigivnas inpassning i samhälle och arbetsliv.

En bättre medicinsk-psykiatrisk vård av alkoholskadade och stöd åt länksorganisationer.

En utvecklad eftervård åt mentalsjuka med kontaktmän, bostäder, förebyggande behandling.

En sanering av läkemedelsindustrin.

Inga-Lill Andersson,
Göteborg

För närvarande finns det i vår riksdag 49 kvinnor. 35 i andra kammaren och 14 i första. Vi skulle gärna se att den kvinnliga representationen ökade i det här valet, inte bara för jämlikhetens skull utan därför att alltför många "riksdagsgubbar" nött sina bänkar alltför länge. Vi tror nämligen att det i varje parti finns många kvinnor, väl skickade att sköta ett riksdagsuppdrag. Vår tidning har gjort en rundfråga bland några unga kvinnor och bett dem tala om vad de skulle göra om de vore i riksdagen.

Asa Hallström,
Stockholm

Margot Daimar,
Kiruna

Greta Liljedahl,
Lund

Kanske mest överhängande just nu är bristen på bostäder. Den träffar hårdast de unga. Väntetiden i kön är i dag över tio år för ensamstående.

Planmässig lokaliseingspolitik och ökat bostadsbyggande är två medel som man kan komma åt bristen med.

Nödsituationen har skapat en extrem "producenternas marknad" vars skadeverkan måste dämpas av vår folkvalda representation. Tacksamheten bara att få någonstans att bo är så stor hos mänskorna att de noga aktar sig för att utmana ödet genom förmättna önskemål.

De som vantrivs med hyreshusens isolering av människorna "Envar sin egen lilla betongkub", får aldrig veta att det finns andra möjligheter. Hus med service, tvätt, städning, mat, barndaghem. Men de byggs inte numera. För studenterna byggs studenthus, men "vanliga" unga får vänta i tio år på att få bostad.

Som riksdagsledamot skulle jag därför arbeta för decentralisering av industri och administration, mer bostadsbyggande – samhällsinriktad och med utrymme för experiment och variationer, större bostadssubventioner för att göra en rimlig bostadsstandard tillgänglig för alla.

Självklart skulle Norrbottensfrågorna få stort utrymme i "mitt valprogram". **Arbete** åt kvinnor och ungdom skulle utan tvekan bli huvudfrågan för mig. Jag bor ju i en del av landet där både kvinnor och ungdom formligen ropar efter arbete, men där det för närvarande knappast finns sådant att få. De yngsta flyttar söderut medan de gifta kvinnorna av naturliga själ måste bo kvar. Den dolda arbetslösheten bland kvinnorna håller familjernas standard nere på en nivå som ligger betydligt lägre än vad som är fallet i andra delar av landet.

Jag skulle föreslå en utbyggnad av de statliga industrierna i Norrbotten. Det skulle ge arbete åt många som nu bara kan "önska" sig arbete.

Vidare: att redan nästa års riksdag beslutade om en höjning av barnbidraget till åtminstone 1.200 kronor, fortsatt stöd åt kulturarbetarna och större ansträngningar från Sveriges sida att åstadkomma allmän och total avrustning.

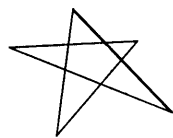
Jag skulle medverka till att skolmognadsproblemen och specialundervisningen ägnades större uppmärksamhet, likaså förskoleverksamheten. Den sistnämnda borde utökas och omfatta även mindre barn. Jämfört med många europeiska länder ligger Sverige efter med lekskolor och daghem. Och vi vet ju nu hur mycket den kollektiva leken och den sociala anpassningen betyder för barnen när de börjar skolan. Många av de barn som varit ensamma, utan syskon, lekt för lite före skolan, har inte sällan motoriska svårigheter, är blyga och försagda, modersbundna – eller reagerar rakt motsatt – bråkiga, okoncenterade, när de börjar skolan.

Arbetsituationen i skolorna lämnar åtskilligt att önska – både för lärare och elever. Jag tänker på lärarbristen. Den liksom de stora klasserna inverkar på såväl arbetsro som disciplin.

Kanske kunde vi "bygga bort" en del av lärarbristen. Det hopplösa bostadsköandet är upphov till många problem både inom och utom skolan.

Kanske skulle jag också slå ett slag för lärarutbildningen. Behovet av specialisering ökar även där genom samhällets snabba förändring. Vi får se till att lärarna får möjlighet att fortbilda sig.

vår teater

Stockholms barn- och ungdomsteater har vid det här laget tio år på nacken. Dess verksamhet är måhända inte så känd som man kunde önska med hänsyn till dess stora betydelse för att tidigt utveckla barnens kulturella intressen och främja en sund känslomässig utveckling.

Vår medarbetare, Birgit Öhrn, som sedan ett år tillbaka arbetar som teaterledare vid barn- och ungdomsteatern berättar här om dess mångskiftande verksamhet.

Om barnteater kan man ha skiftande föreställningar. Somliga tänker på prydliga examensbarn i kräppapper som sött eller buttert rabblar blomsterverser, andra har pinsamma minnen av groteskt utklädda och sminkade ungar som reproducerar vuxen buskishumor i sket-

cher och högtravande teaterstycken. Det finns också barnteater som verkar "naturligare", tillrättalagd som den oftast är för vuxna åskådare, där det "charmigt barnsliga" utnyttjas och exponeras långt utanför de medverkande barnens medvetenhet.

När en pojke eller flicka skrivs in vid *Stockholms stads barn- och ungdomsteater*, har han eller hon ofta nog en smärre barlast av ambitioner att åstadkomma någonting i stil med dessa företeelser. Här och var möter man tyvärr också starka föräldraaspirationer i

Tom Sawyer har tagits på bar gärning av tant Polly. Medlemmar vid Högdalens teater i Dan Lipschütz dramatisering.

den riktningen. Naturligtvis blir barnets första termin fylld av överraskningar: inga läxor att rabbla, inga mönster att kopiera, ingen "lärare" som dömer om man gör rätt eller fel. Däremot en grupp jämnåriga som en gång i veckan samlas med sin ledare för att bearbeta egna, vardagliga erfarenheter och under improviserande former skapar sin egen dramatik, *eller* som ur älskade klassiker eller senaste TV-programmet tar ur roller och situationer för personlig upplevelse *eller* som i dans, måleri eller dockteater skildrar fantastiska äventyr, *eller*... Alternativen är många, variationerna rika i den speciella verksamhet som Stockholms stad tills vidare är ensam om i landet, och som för närvarande är inne i ett intensivt utvecklingskede.

"Vår Teater", som den i informella sammanhang heter, sorterar under barn- och ungdomsnämndens fritidsavdelning. Rubriken heter "förebyggande verksamhet" och sammanfattar alltså en rad åtgärder och institutioner såsom ungdomsgårdar, föreningsbyrå, upplysnings-tjänst, fältverksamhet, filmotek etc. Barn- och ungdomsteatern vänder sig till åldrarna 7—20 år, och erbjuder för en medlemsavgift på 2: 50 i terminen en rikt differentierad verksamhet vid nio scener, spridda över stadens ytterområden.

Teaterkonsulenten Dan Lipschütz, som efter fem arbets- och studieår i USA tog över 1961 efter pensionerade pionjären Elsa Olenius, får ofta visa upp de tip-toprustade Farsta- och Brommateaternas för imponerande ut- och inlämningar och redogöra för verksamhetens mål och medel.

— Vilka barn kommer till teatern, och vad betyder teatern för dem?

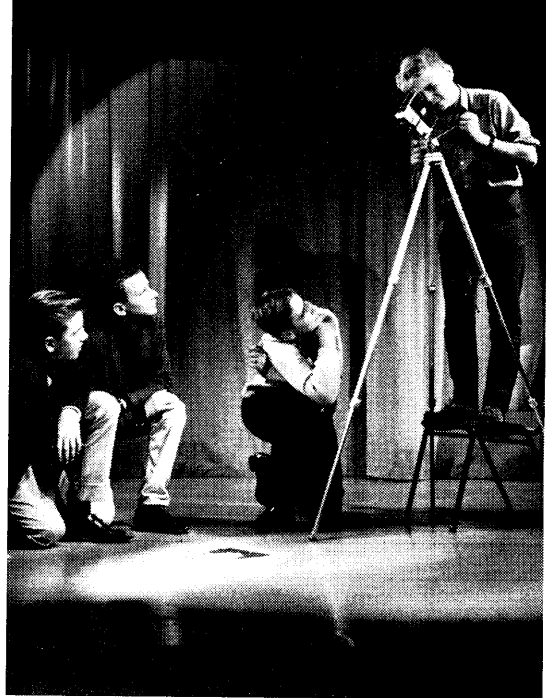
— Det finns nog ingen gemensam

nämnare för Vår Teaters medlemmar, annat än möjligen nyfikenhet på vad det handlar om. Det direkta intresset av att få se och spela teater växer fram under de första terminerna och bland dem som stannar kvar långt upp i åldersklasserna kan man gissningsvis spåra också andra motiv, även om vi ingenting vet bestämt härom. Men kanske kommer en del ungdomar till teatern som känner sig "utanför" i sin vanliga omgivning, t. ex. ifråga om intressen eller i förmågan att anpassa sig i vardagskollektivet på grund av känslighet, blyghet eller hämningar i något avseende.

— Vad sedan teatern blir för varje enskild deltagare beror naturligtvis på många faktorer: vad han eller hon önskar och gör av arbetet i gruppen, hur denna är inriktad och vart dess ledare syftar.

Många av deltagarna renodlar naturligtvis ett uttalat teaterintresse och har givetvis alla tillgängliga resurser till förfogande. På repertoaren finns flera "långkörare" med många gästspel på systemscenerna. Publiken är ju också stor (ca 50.000 åskådare per år) och genom samtidigt grupparbete mycket skärpt.

— Föreställningen är dock långtifrån alltid det väsentligaste, betonar Dan Lipschütz. För många av barnen — och i samma grad ungdomarna — är det avspända grupparbetet med improvisationer kring en känsla, en sinnesförmåga, ett fantasieggande föremål, en historisk situation etc. ett underbart medel att utveckla personligheten, att träna lyhördheten för falskspel och lånade beteenden och att vidga förståelsen för sig själv och andra. Den röda tråden och bärande idén för Vår Teater är skapandet, barnens och ungdomar-

Högdalens filmgrupp i arbete.

nas skapande arbete i gruppen, på scenen, med dräktskissande eller sömnad, i teaterverkstaden eller andra verksamhetsformer som respektive teatrar kan erbjuda.

Ett besök på någon av teatrarna visar övertygande vilken aktivitet och engagemang uppgifterna i de skiftande arbetsgrupperna förmår utlösa. Utomstående besökare frapperas också av den öppna och förtroendefulla umgängeston som råder mellan gruppmedlemmar och ledare. Disciplinproblem förekommer, men mycket sällan: verksamheten är ju frivillig — och förresten, säger medlemmarna: "Det är ju *vår* teater!"

I Stockholm har barn och ungdomar haft denna högt skattade tillgång i snart tio år. När följer andra kommuner i spåren?

När barn spelar för barn uppstår en fantastisk kontakt. Identifikationen är fullständig. Jag är med!

har ledarskribenterna slutat tänka?

Om man vore elak skulle man besvara ovanstående spörsmål med att säga att man inte gärna kan sluta med något man aldrig har gjort. När man nämligen studerar de svenska tidningarnas behandling av händelserna i Tonkinbukten utanför Nord-Vietnam börjar man på allvar gripas av tvivel på de svenska ledarskribenternas (och andra s. k. utrikespolitiska bedömares) kompetens. Först släppte de amerikanska nyhetsbyråerna ut meddelandet om att ett amerikanskt krigsfartyg angripits av nordvietnamesiska torpedbåtar. Detta var ju ett utomordentligt tillfälle för USA:s president att visa Goldwater och andra stronga gossar att Johnson minsann inte la fingrarna emellan när det gällde kommunisterna. Han beordrade omedelbart repressalieåtgärder och amerikanska flygplan gav sig ut på räder mot nordvietnamesiska byar och städer som ju alltid kallas "strategiska mål" av angriparen.

Utan att darra på manschetterna och utan minsta antydning till tvivel på uppgifterna förmedlar så de svenska tidningsmännen — med få undantag — dessa uppgifter. Lilla Nord-Vietnam skickar ut två torpedbåtar som angriper sjunde amerikanska flottan! Det var ju verkligen en godbit. När det sedan visar sig att det i stället varit nordvietnameserna som försvarat sig mot angrepp från sydvietnamesiska fartyg och att därvid det amerikanska krigs-

tyget, som snokat omkring i närheten, invecklats i striden blir reaktionen intressant. Stockholms-Tidningen och Aftonbladet blir plötsligt ångerfulla. ST talar — tydligen något uppskakat inför upptäckten — om att "man inte heller kan lita på amerikanska nyhetsbyråer". För de kommunistiska kan man förstås aldrig sätta sin tilltro till. Det begär man nu inte heller av tidningar som AB och ST men man tycker det borde vara rimligt att dessa tidningars skribenter granskar allt källmaterial i en så pass allvarlig sak och sedan om möjligt försöker bilda sig en egen uppfattning om händelseutvecklingen.

Nu har det i och för sig inte någon betydelse vem som började skjuta i Tonkinbukten. Det vitala i hela Vietnam-frågan är: Vad gör USA i Syd-Vietnam? Med vilken rätt för man in vapen och soldater i detta land som sannolikt för länge sedan haft fred om inte denna stormakt blandat sig i dess angelägenheter? De svenska journalisterna och redaktörerna är så förblindade av den amerikanska propagandan att de inte reagerar mot detta det mest uppenbara brottet. Hur skall man då kunna begära att de skall kunna bedöma enstaka händelser. Och Vietnam är ju så asiatiskt, så långt borta...

TV:s orakel i Asien-frågor Per-Olof Karlsson — som annars tycks vara en san- sad människa — skriver i nr 29/30 av Vi

om "guerillans härjningar i byarna" och han har helt gått på myten om de s. k. strategiska byarna som "utan tvekan är en fördel för befolkningen" enligt hans uppfattning. Har man så anammat de amerikanska propagandafraserna förvånar man sig inte över att han tycker att "svårigheterna att tränga under ytan när man försöker sondera stämningarna är avsevärda". Ja, naturligtvis. Om Per-Olof Karlsson eller någon annan korrespondent från väster far ut till en vietnamesisk bondby i en amerikansk helikopter, omgiven av amerikanska "rädgivare" och soldater från den sydvietnamesiska armén är det naturligtvis svårt att tränga under ytan och sondera. Ingen vietnamesisk bonde ställer sig naturligtvis framför dem och säger: "Ja, vi stöder vietcong så ni kan dra åt skogen." Det skulle ju betyda döden för honom. Ja. Han säger inte ens att han är neutral för då blir han genast misstänkt. Han säger att han är motståndare till folkarmén. Då klarar han sig och kan fortsätta att arbeta på sitt risfält.

Nej, de svenska korrespondenterna är inga djupdykare. Vi minns hur det var i Algeriet. Det var först sedan det blev alldeles uppenbart att fransmännen skulle förlora som svenska journalister uppsökte "rebellerna" eller "terroristerna" eller vad man nu tidigare hade kallat befrielsefronten.

Lär man sig aldrig något?

Gunnel Granlid

kvinnans roll i förvärvslivet diskuterad vid årets Ö-vecka

För 7:e året i följd genomfördes Östersjöveckans kvinnokonferens i Kühlungsborn i Tyska Demokratiska Republiken. Från Sverige deltog 25 kvinnor från olika delar av vårt land. Desutom deltog kvinnor från länderna kring Östersjön samt Norge och Island.

Denna konferens' djupa mening är att skapa ökad förståelse mellan folken för fred och framåtskridande.

Konferensen som pågick i två dagar uppdelades första dagen i fyra arbetsgrupper, vilka behandlade frågor om: freden, kvinnans roll i förvärvslivet, kvinnans roll i hemmet och barnens fostran och skol- och utbildningsfrågor. Andra dagen samlades alla till ett gemensamt forum, där erfarenheterna av gruppdiskussionerna redovisades. Konferensdagarna kompletterades med

besök på industrier, varv, koop. företag, skolor och jordbruk allt efter vars och ens intressen.

Vi var de tyska kvinnornas gäster i sammanlagt 10 dagar — dagar fyllda med arbete, men också med glädje och känsla av samhörighet genom de frågor och problem vi har gemensamt.

En fråga av vikt för de tyska kvinnorna var, att deras stat skulle bli erkänd i hela världen. Vi blev också övertygade om att mycket skulle vara vunnet om så blev fallet. Förutsättningen för att misstänksamhet och oförståelse mellan folk och stater elimineras är ju att normala relationer upprättas.

I denna anda skickade också den svenska delegationen ett brev till regeringen.

B. Jo.

Ung läkare från Rostock: hon vann allas hjärtan när hon enkelt och rättframt berättade om sin studietid, som trots att samhället jämnat vägen ändå varit kantad av vissa problem — främst i form av gamla fördomar bland anförvanter. Arbetarfamiljen, vars barn nu har alla möjligheter att studera, har ofta ingen egen studietradition, och bara det kan skapa problem för en ung människa som studerar.

glatt och gemytligt möte

Under det sovjetiska statsbesöket i somras hade Eva Palmaer och Andrea Andreen tillfälle att i egenskap av styrelseledamöter i Förbundet Sverige—Sovjetunionen, sammanträffa med ministerpresidenten Chrusjtjov och hans maka Nina.

TDR:s kvinnor på kongress

"vi fostrar våra barn i fredlig anda"

I slutet av juni höll Tysklands Demokratiska Kvinnoförbund kongress i Berlin under devisen "Vår republik behöver alla kvinnor — alla kvinnor behöver vår republik".

Kongressen hade samlat 1.200 kvinnor med gäster från 39 länder. Av de tyska delegaterna var hälften av dessa icke anslutna till kvinnoförbundet, men deltog i kongressen på uppdrag av sina kolleger från olika verksamhetsfält.

Huvudfrågorna på kongressen var: hur bevara freden; kvinnornas utbildning, kvalificering och följdriktigt vad som kunde göras för att underlätta för kvinnorna att i större utsträckning delta i produktionen.

Många av kvinnorna hade upplevt det andra världskrigets fasor och deras beslutsamhet att bevara freden var inte att ta miste på. Vi fostrar våra barn i en fredlig anda och glömmar inte att tala om Tysklands skuld till två världskrig. Därför vill vi att de skyldiga till det andra världskriget skall dömas. Detta borde vara självklart i dag, 25 år efter krigsutbrottet, men ännu finns de på ledande poster i Västtyskland och smider revanschistiska planer. Det är en fara för freden.

De flesta inläggen i fredsfrågor be-

rörde också erkännandet av Tyska Demokratiska Republiken. Vi existerar ju och vi vill ha den samhällsordningen vi skapat, vi tror på att den främjar freden. Vi vill också leva fredligt med våra grannar och ha respekt för dem, men vi har rätt att också kräva respekt för oss. Vi kvinnor har uppnått så mycket, som vi tidigare inte haft. Vi har lika lön som männen för lika arbete... och därmed kom också den andra frågan in i bilden — frågan om kvinnans utbildning och kvalificering.

Lika lön för lika arbete är en god plattform att stå på, men vad hjälper det om man inte samtidigt vågar sig på de yrken, som av tradition förbehållits männen och som ger bättre löner. Tekniken underlättar för kvinnorna att göra detta liksom det faktum att alla vågar är öppna till vidareutbildning. På varje område behövs arbetskraft och kvalificerad sådan.

Kvinnorna måste vara delaktiga i ledningen av samhället och fler kvinnor dras också med i det offentliga livet.

De tyska kvinnorna har nu 27 procent av platserna i motsvarigheten till vår riksdag och 31 procent i de församlingar som närmast motsvarar våra landsting. Tre kvinnor sitter i regering-

en och en av dem är vice ordförande i ministerrådet. Vidare är över en tredjedel chefer i skoldepartementen och över 30 procent av domarna och en femtedel av åklagarna är kvinnor. Ett annat exempel: 48,5 procent av den äldre arbetskraften, som i s. k. folkhögskolor skaffat sig en högre utbildning är kvinnor.

Det var mycket intressant att följa debattinläggen. Problemen var likartade de vi har här hemma. Det behövdes fler daghem, hemarbetet måste rationaliseras och mer förståelse inom familjen för kvinnans rätt att ha förvärvsarbete måste skapas. Applådskor rev en kvinna ned, som med att citera ett gammalt ordstäv, svarade på en fråga någon ställt "om man ändå inte försummade männen", ordspråket säger att mannen är familjens överhuvud, men tillade hon: kvinnan är kronan och kronan pryder huvudet och min man vet redan hur angenämt det är att bli krönt. Nåväl, med slagfärdighet löser man inge problem, men av inläggen att döma, visste de tyska kvinnorna väl de vågar, som leder till deras frigörelse från gamla fördomar, som jag tror varit mer utbredda än hos oss.

Birgit Johansson

döden

En klar aprildag kom döden till mig. Han var så fruktansvärd att jag sviktade. Förståndet vägrade se honom. Ögonen svartnade i hat mot den osynlige. Den svarta, osynliga döden, livets starkaste makt.

För en timme tillbaka hade de suttit i köket och pratat, medan de ätit sin middag. Det vårades ute. De hade sina små land, små, små rutor på en halvmetre i kvadrat. Men på nordsidan åt sjön låg isen ännu stark. På sydsidan låg den som poröst mos. Det stundade till påsk. En byggyta under bar himmel stod och rykte. Tvättbaljor väntade på mig. Jag skyndade ifrån dem, ned till mitt arbete, och jag hörde dem pladdra i täppan.

Det hade varit tyst länge. Jag började undra. Jag gick upp, ingen var där uppe. De äldsta bröderna var ett ärend. Jag såg på klockan. Två timmar hade gått sen jag var uppe sist. Jag gick ut igen, såg mig omkring åt alla håll.

En gumma kommer på källstigen.

Jag gick emot henne med en kväljande känsla. Hon såg så underlig ut. Hon följde med upp, sjönk ned på ett trappsteg.

— Kära flicka! Stackars flicka! jämrade hon, och tårarna rann på de skrynkliga kinderna. Hon var den enda kvar av de gamla i byn, som varit med om start i torpet.

— Vad är det, vad...

— I sjön! De ligger i sjö...

Jag hörde inte mer. Jag rusade ner

till sjön, jag sprang genom buskagen, kjolen revs upp, ärmarna slets upp.

Jag kom ner till strand, där var det folk. Jag såg utåt isen.

Ett par män hade dragit en båt ut över isen, höll på med en båtshake. Två svarta hål gapade i isen. Två svarta hål —

Jag sade ingenting. Stirrade i vanvett. Ville inte tro.

Någon fick se mig. Folk kom emot mig.

— Är de döda, är de drunknade? hörde jag mig skrika.

Ingen svarade mig.

En gammal patron talade till mig, jag hörde inte. Jag rusade hem igen, de måste vara därhemma, de måste — måste —

Hemma var tomt. Öde! Korpberget låg i skugga. Skugga! Allt var skugga. Det skymde blått, svartblått vart jag såg.

Folk talar någonstans —

De kom med dem. På i hast gjorda bårar. De lämnade dem hos mig. På golvet i kammaren låg de båda döda. De yngsta sönerna, Åtta, tio år. Den yngste född 1916, den andre 1914 — då armén började vandra i skymningen över Korpberget. Båda krigsbarn. Den yngste hade fötts utan att jag hade en människa till hjälp. Han hade kommit så oförtänt till jorden.

Jag älskade honom så oerhört. Kan-ske mest för vi varit ensamma, han och

jag, om resan till jorden. Och allt jag sltit. Här låg de. Röda rosor på kinderna.

De kunde inte vara döda. De hade ju rosor under de slutna ögonen. De sov. Gick allt folket? Nej, ett par stod kvar på gården. Ett par, vad ville de här? Måtte de inte tala till mig. Då skulle jag börja skrika. Då skulle någon föra iväg mig. Nej, jag måste vara försiktig. Se först om de var döda. Var de döda, så måste jag dö. De skulle inte gå ensamma ned i jorden på kyrkogården i Sorunda.

Deras far kom hem.

— Du skulle ha sett efter dem, du har inget annat att göra, sa han. Nästa dag gav han sig iväg, men kom igen till begravnigen.

Jag var nog vansinnig i ett par veckor utan att någon såg det.

Jag vägrade att klä mig i svart på begravnigen. Mor envisades inte.

Mor visste allt om fattigbegravningar.

Hon hade en gång varit på begravn-ning i Ulrika.

Hon hade lagt granris över hela golvet i "finkammaren", som vi kallade det enda snygga rum vi hade. Blommor överallt i rummet, två kors av granris och blommor utanför trappan. Folk kom med blommor. Jag vet inte vilka de var.

Jag fick vita, vackra kistor av socknen. — Kistor måste du skaffa, sa mor.

Jag visste att de inte var döda. Kistor-na skulle inte behövas. Jag visste

det. Jag satt där inne hos dem hela nätterna.

Jag mindes att det fanns damm under soffan i likrummet. Mor hade inte hunnit skura, hon hade lagt granris över alltihop.

— Vi gör rent sedan, sa hon. — Sedan. — Sedan.

Vetskapen om det där dammet plågade mig.

Jag tänkte många gånger ta bort granriset och torka under soffan, men kunde inte. Jag måste sitta bredvid de döda, rödblommiga pojkarne varje ledig stund. Vakta på om de slog upp ögonen. Rosiga i döden. Det hade jag aldrig vetat. Att döden är rosig. Jag arbetade hela dagarna. Talade till folk som kom. Skaffade pengar av fattigvårdsordföranden. Kistor! Fina kistor, sa jag till om. Vita kistor.

— Ja, jag skulle få fina kistor. Han gick med på allt. Kistorna kördes hit ned. Bårhus fanns inte då i socknen. Ingen har ännu, inte ens sen jag började skatta för femtusen om året, fordrat betalning eller sänt räkning på mig för kistorna.

Kanske är det därför jag bor kvar här i socknen. Efter allt som skett borde jag ha flytt för länge sen. Men gravar binder, sorgen binder. Liksom ungdomens vårminnen.

I flera dagar åt jag inte. Jag drack brännvin ibland. I smyg.

— Kära barn, akta dig, du tål ingenting av det starka, sa mor och grät. Hon kände, att jag luktade brännvin. Jag, som aldrig i mitt liv druckit brännvin.

Trots allt brännvin jag sett drickas, eller kanske just för det.

Jag satt där vid liken om nätterna, då barnen somnat. Deras far kom hem, grät litet. Brännvin skaffade han sig. För att döva sorgen, sa folk. Men mor mumlade något, som inte kunde uppfattas, då han smög med sin butelj. Jag smög också med en butelj.

En kniv satt i min strupe. Jag kunde inte svälja annat än vatten, knappast det. Brännvin gick lättare. Några droppar. Ett halvt glas i timmen.

Jag satt i de ljusa vårnätterna inne i kammaren med granris och blommor och ljus. Folk hade tänt ljus. Det skulle brinna ljus om natten för de döda, sa man. Jag såg ibland den yngste döde.

Jag såg gropen i kinden djupna. Han med det ljusa håret, gropen i kinden. Gropen i kinden var det första jag såg den marsnatt han föddes, och jag i ensamhet och ångest måste resa mig för att vända honom. Människan föds ju med ansiktet mot jorden.

Varför skulle jag föda? Varför födde mödrarna?

Då, när han föddes, hade jag tänkt på dem ute på slagfälten. De fick ju lida värre än jag, ensamma, utan hjälp. De

flesta kvinnor av min sort har ingen annan tröst än att tänka på dem som utstår värre än de själva. Men nu! Jag fick plötsligt lugn för någon minut. Kniven i strupen sargade inte, för ett ögonblick. Nu behövde jag inte tänka mer på mödrarna i krigsländerna. Jag hade drabbats som de. Värre än de!

Meningslösare — Döden som besökt mig kom utan fanor och spel.

Varje natt satt jag hos dem. På uppståndelsens dag begravdes de.

När vi kom åter från begravningen, var rummet tomt. Granriset borta, golvet skurat.

De var döda. I evigheters evighet. De fick gå ensamma in i evigheten, jag gick kvar i vår och sol. Det kunde jag inte, jag kunde inte!

Äntligen kom tårarna. Äntligen — — Varje dag såg jag dem komma på stigen uppe vid "stora sten".

Länge, länge varje dag. Länge, länge dröjde det innan jag åter brydde mig om någon som kom och sökte råd och hjälp.

av

Moa Martinsson

Jag bor på en sockengräns. De allra fattigaste i båda socknarna hade vant sig komma hit och rådfråga mig. Som inte visste stort mer än de, var lika arm, men hade mer mod. De allra fattigaste hade sänt blommor. Skolbarnen hade lagt ihop till kransar. En godsägarfru sände en krans. Någon hade sagt att det var ett rättvist straff åt bolsjevikerna. Gud hade straffat. Jag hatade denne någon. Jag hatade. Jag visste inte vad hat var, förrän jag fick veta detta.

"Det var rätt åt bolsjevikerna." Men det var en stackars okunnig människa med ärvd jord och rå gudsfruktan. Efter en tid förstod jag, att den var ingenting att hata. Han och hans meningsfränder hade hjälpt mig. Alla hade hjälpt mig. Även de som kallsinnigt ljög och skvallrade om mig på kafferep och kalas, de hade hjälpt mig, även de, i sin ondska. Jag hatade dem, hett, intensivt. Mitt förstånd hade räddats, min sorg hade skjutits undan för hat. När sorgen kom igen, var den mildare, lugnare. Kanske dock, att vänlighet från

oväntat och omöjligt håll skulle mildrat den bitterhet, som för alltid tog en plats i sinnet. Pingstvännerna hade legat på knä, hela församlingen, i ett litet torp och bett Gud hjälpa en olycklig människa. Pingstvännerna var på den tiden också bolsjeviker, de fick inte hålla möten vare sig i missionshus eller församlingshem. De fick liksom statarna hålla till i förfallna torp.

Min sorg den gången var det renaste och djupaste en människa kan uppleva. En sådan sorg för inte till självmord. Inte till hat.

Ofta senare, då jag varit i farten, varit dödsjuk, sett döden nära mig, har jag sett de två i kammaren. Och lugnet har kommit. Inte skall jag vara rädd för döden, de har ju gått före. Där de gått kan jag gå. Jag visste nu, att även krigsmödrarna, alla som mist barn och kära, de skulle åter leva upp. Att sörja en död är en ren sorg. De närmaste åren efter kriget gick säkert tankarna hos världens mödrar tillbaka till kriget, då någon av de kära gick bort i döden. Och tårar kom som förlossade. Att sörja en levande är att hata.

Mitt hår blev lite grått vid tinningarna på en vecka.

— Jag var rädd, sa mor, då hon stod färdig att ge sig av till sin statgård och sin herrgårdslagård. Jag var rädd att du skulle gå sta och göra av med dig. Men nu ser jag att jag inte behöver frukta det. Men förståndet — Ja, jag har varit rädd, sa mor och gick till sitt.

Men tomheten! Rösterna! De små gestalterna, jag såg dem nästan varje dag komma på stigen!

Jag glömde länge de barn jag hade kvar.

Döden är grym, obeveklig. Ofta förbannade jag döden.

Kriget är döden. Krigets halva mening är döden.

Men döden är rovgirig i fred som krig.

Jag hade alltid haft krig. Och nu hade mitt krig slutat med döden. Många miljoner har alltid krig mot nöd och död varje dag. Det är därför de kan hårdas ut, då det maskinella kriget kommer. Jordens anonyma massor är vana vid krig och lidanden, det kommer inte över dem så oförberett som över de andra. Som skroderar våldeliga, då krigshärdarna tornar upp sig vid horisonten.

Ännu i ljusa vårnätter kan jag sitta i rummet och se ljusen, granriset, de två rosiga pojkarne på bår.

I ljusa vårnätter låg våren på bår i mitt torp.

Den kom aldrig igen. Aldrig. Aldrig så som innan döden slagit skuggan över mig.

Ofta ser jag två svarta hål i solgnistrande vårisar.

Ofta, även då jag rör över sjön i ljum sommar.

Ett av de många minnesvärda inslagen på vår jubileumskongress var när Stina Skantzé meddelade att en fond instiftats som skall bära Andrea Andreens namn och möjliggöra att ett av Andreas varmaste önskemål ska kunna förverkligas: att vårt förbund i fortsättningen litet oftare skall kunna utnyttja tryckfriheten för att sprida upplysning i frågor som ligger förbundet om hjärtat. Under senare år har ju de ekonomiska resurserna mer och mer måst inriktas på att klara tidningen Vi Kvinnor och det har varit en kännbar brist för förbundet att inte ha möjlighet att utge annat tryckt material.

Grundplåten till fonden överlämnades vid kongressen. Det var 5.366 kronor, som avdelningarna samlat ihop på knappa två månader — heder åt dem! Trots sommaren har den redan vuxit med ytterligare några hundralappar, det lovar gott. Som vi ser av redovisningen här bredvid är det stortartade insatser en del avdelningar gjort och även enskilda har bidragit med vackra belopp.

Det har varit ont om spaltutrymme i vår tidning, därför har redovisningen över sparbössegiven fått stå över. Den förra redovisningen var införd i nr 2 och slutade på 2.908:65. Här kommer nu bidragen under vårmånaderna och den aktuella summan är nu 5.327:41.

Den 27 maj fick vi från KDV ett brev med bön om hjälp till en ung portugisisk kvinna, Ivone Dias Lourenco, som sedan 7 år hållits i fängsligt förvar av s.k. säkerhetsskäl. Hon skulle nu få komma ut, men måste betala 1.000 dollars för att bli frisläppt! Vi väddade till våra avdelningar om hjälp — och på några korta veckor kom det in 1.963 kronor! I ett brev från KDV ber man oss framföra till alla bidragsgivare det portugisiska kvinnoförbundets tack samtidigt som man meddelar att Ivone nu är fri, men att åtskilliga andra, däribland flera mödrar till små barn, sitter innespärade och behöver vårt moraliska och ekonomiska stöd. Glöm därför inte bort vår solidaritetsfond!

Andrea Andreens fond

Ambjörby	500:—
Avesta	100:—
Bjurslätt, Gbg	255:—
Borlänge	76:—
Borås	25:—
Bromma, Sthlm	54:—
Båtskärsnäs	101:—
Centrala, Gbg	235:—
Eskilstuna	150:—
Fyrklövern, Sthlm	44:—
Frånö	83:50
Huddinge—Stuvsta	25:—
Huskevarna	30:—
Hällefors	102:50
Hälsingborg	50:—
Innerstaden, Sthlm	309:50
Karlstad	100:—
Kiruna	200:—
Koskullskulle	114:—
Kviberg, Gbg	285:—
Källtorp, Gbg	205:75
Ljusdal	25:—
Luleå	407:50
Malmberget	111:—
Malmö	298:—
Majorna, Gbg	110:—
Munksund—Piteå	20:—
Mölnådal	41:—
Mörå	12:—
Nyliden—Slagnäs	50:—
Partille	70:—
Sandviken	33:—
Seskarö	20:—
Skellefteå	86:—
S:t Göran, Sthlm	100:—
Skånes DS	200:—
Smålands DS	25:—
Skövde	100:—
Solna	15:—
Surahmmar	20:—
Svängsta	10:—
Södertälje	42:—
Tidaholm	177:—
Tvååra	10:—
Umeå Skärgård	56:50
Vetlanda	15:—
Värnamo	50:—
Västervik	50:—
Västra Lundby, Gbg	106:05
Årsta, Sthlm	100:—
Älvsborg, Gbg	75:—
Örebro	200:—

Enskilda

Signe Fredholm, Sthlm	20:—
Karla Gustafsson, Lenhovda	5:—
Karin Harpen, Gbg	100:—
Anna Lundgren, Sthlm	100:—
Elisabeth Öije, Djursholm	10:—
Summa kronor	5.915:30

"Sparbössegiven"

Transport	2.908:65
Nyliden—Slagnäs	22:—
Luleå	91:08
Båtskärsnäs	124:40
Seskarö	100:—
Koskullskulle	73:13
Kalix	27:—
Kiruna	226:69
Munksund—Piteå	62:—
Ljusdal	90:—
Bollnäs	50:—
Vetlanda	50:—
Huskevarna	75:—
Västerås	44:—
Hallstammar	50:—
Lidköping	42:—
Skövde	50:—
Borås	66:—
Borlänge	75:—
Karlstad	25:—
Norrköping	65:20
Källtorp, Gbg	125:—
Innerstaden, Sthlm	200:—
Bromma, Sthlm	159:23
Årsta, Sthlm	150:18
Fyrklövern, Sthlm	101:—
Södertälje	97:60
Uppsala	175:25
Summa kronor	5.327:41

PARFYM

SOM TILLTALAR VARJE KVINNA
Nyinkommen rysk parfym och eau de
cologne från kr 6:50 till 30:— (Sändes
även mot postförskott)

PRESENTAFFÄREN

Kungsgatan 84 — Stockholm K
Tel. 54 74 90

varför inte en korv?

Man har gått i aftonskola på sista tiden. Där går alla sorters människor från sjutton till sextio år. De flesta av dessa har annat arbete på dagarna, och de allra flesta har sin bostad utanför stan, Farsta, Vällingby, Lidingö, Solna etc., etc. De går direkt efter jobbet till studierna, och reser hem efter skolans slut.

Nu kommer det: Skulle inte vi kvinnor kunna göra som de? Kort och gott: När vi har möten i SKV och andra klubbar och föreningar, har vi hittills alltid haft det med början klockan halv åtta på kvällen. Kaffe serveras vanli-

gen, och det blir gärna sent, innan man kommer hem en sådan kväll.

Skulle man inte kunna tänka sig att ha sådana möten lite tidigare på kvällen, redan omkring klockan sex? Vi kunde då gå direkt från arbetet till mötet, och börja dagens förhandlingar med en varm korv, ett bröd, och kanske ett glas öl. Det vore väl inte besvärligare att ordna för dem, som ska allting bestyra? Det är ändå alltid några, som måste vara kvar och diska, innan man kan gå hem efter ett möte.

Man har en innerlig förståelse för dem, som förklarar, att de inte orkar

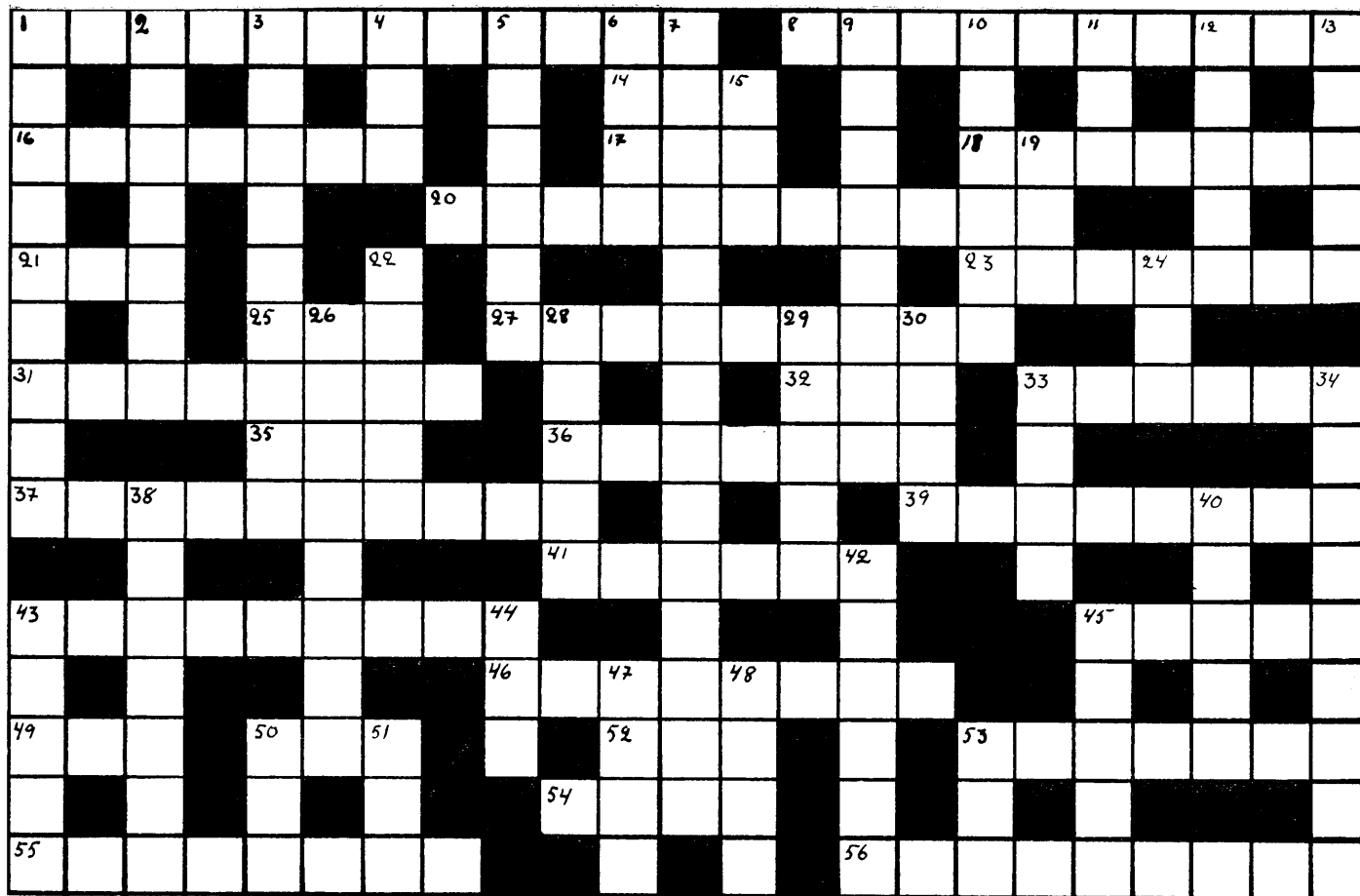
åka tillbaka till stan och gå på möte, när de väl kommit hem från arbetet en kväll. De, som ändå gör det, trots trötthet och långa tunnelbaneresor, av intresse för mötets sak, har min livliga beundran.

Vårt liv har blivit annorlunda, sedan SKV bildades. Ett halvt sekel har gått, och de, som var med då, visste väl nästan inte vad "förort" och "tunnelbana" var.

Skulle inte detta kunna diskuteras, när vi möts i höst igen? Innerstaden blir alltmera avfolkad, där byggs bara kontor numera, så man har en känsla av, att någonting måste göras för att ändra våra mötesvanor. "Möteströthet" är ett ofta hört ord de senaste åren.

Våra mötesdagar kunde kanske rent av bli "fars dag", dvs. ett tillfälle för karln i huset att laga middag!

Chiyuan

korsord 6

VÄGRATT:

1. Höll SKV i Göteborg.
8. Vill vi att arbetsveckorna ska bli.
14. Jak.
16. Ihärdigt.
17. Renföda.
18. Väckte anstöt i "491".
20. Människohandel.
21. Är förlång klädnad.
23. "Tänkande" maskiner.
25. Bör vara lätt på foten.
27. Paraplymakarens glädje.
31. Ofta med muff.
32. Surte hade ett sådant.
33. Alltigenom av samma ämne.
35. Slut.
36. Kan man sittplats t. ex.
37. Armatur.
39. Är ibland oviss.
41. Stig Trenterbok.
43. En statens tjänare.
45. Blir högsta vinstmottagaren troligen.
46. Storslagen.
49. Betuttad.
50. Nödvändigt för oss alla.
52. Tomt så här års.
53. Viktigt för hopparen.
54. Finter.
55. Dra sig tillbaka.
56. Minstingen i Australiska Statsförbundet.

LODRATT:

1. Har dr Andrea Andreen mottagit.
2. Sista korrektur från tryckpressen.
3. Blir säden.
4. Annat ord för sex.
5. Enar.

6. Sex och ett $\frac{1}{2}$ dussin.
7. Har väl de nykläckta studenterna haft jobb med.
9. Tolv ljusa timmars lycka.
10. Snuva.
11. Bör väl vara goda.
12. Muskelknutte.
13. Påbejar.
15. Enligt sägen produkt av revben.
19. Konstspråk.
22. Kan bäck — och med brunn.
24. Rastställe.
26. Väderleksrapport om snö och kyla.
28. Tyvärr gör kassan det alltför ofta.
29. ... och gör koppar.
30. Borde egentligen kallats Luddle.
33. Vom.
34. Skall växa stark mellan folken.
38. Just precis!
40. Kisens ord för skratta och bereda läder.
42. Hårdgummi.
43. Knölar.
44. Jag på latin.
45. Träckla.
47. Sommarflicka.
48. Upplag.
50. Outplånliga intryck.
51. Högdragen min.
53. Försäkrad postbefordran.

LÖSNINGARNA

till korsord nr 6 skall vara insända till Vi kvinnors redaktion, Norrtullsgatan 5, Stockholm Va, före den 1 oktober. De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpriser. Märk kuvertet "Korsord 6".

vinnare korsord 5

F	A	N	T	A	S	I		M	U	S	I	K
O		A	R	S				A	A	O		
R	A	K	T	V	Å	L		L	A	G	O	M
B	E	S	A					O				
I	N	N		M	E	M	O	A	R	B	O	K
				A				N	O	E		
I	N	D	I	S	K			U	T	Ö	K	A
N	Y	S										
F	A	R	M	A	C	E	U	T		M	O	R
L	B							M	E	E	A	
I	K	A	P	P				F	I	S	K	N
K	R	I						A	E	I	A	
A	N	T	I	K				S	T	R	Ö	G

De tre först öppnade rätta lösningarna till korsord 5 hade insänts av fru Inga-Marika Lönroth, Stånga, fru Maja Eurén, Lidingö, och fr. Ann Johansson, Lidingö 3.

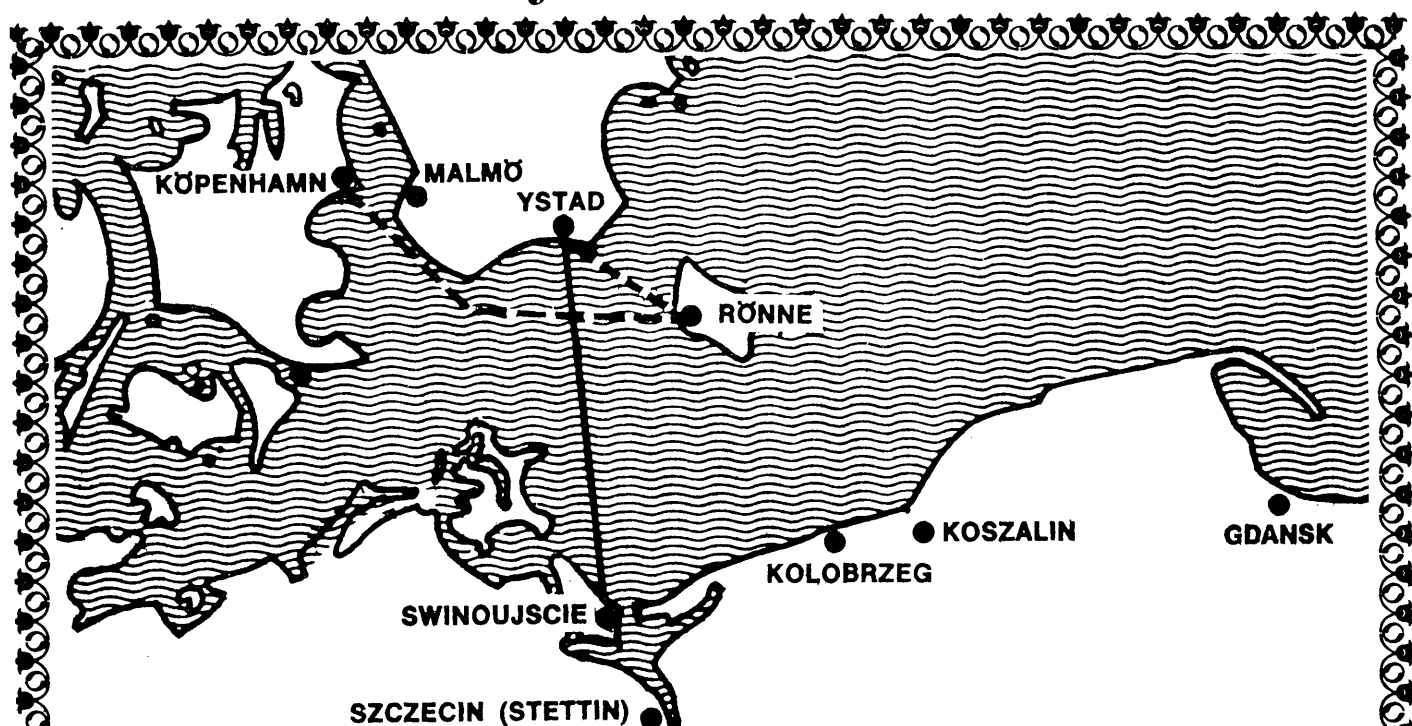
Målare HENRY KJALLANDER
till Eder tjänst
BONDEGATAN 65 - STOCKHOLM SÖ
Tel. 43 31 89 - 41 62 59

Kransar, Buketter, Blomster-
dekorationer vid fester och möten

Ring 46 43 08

Stockholm
Blomsterhörnan Axel Söderberg

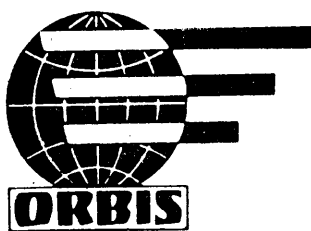
TA FÄRJAN TILL POLEN

LÄR KÄNNA

POLEN

det vänliga, nära
semesterlandet

Lyxfärjan JENS KOFOED går från Ystad varje måndag och torsdag kl. 12. 7-dagars semestervisum utfärdas ombord. Helpension på hotell och pensionat från 26 kr. per dag. Informationer och platsbokning genom närmaste auktoriserade resebyrå.

KÅSERIET:

operation V

Detta skall handla om en vårtor. Vårtor hör väl kanske inte precis till de ämnen man inleder en bordskonversation med. Det är egentligen synd, för det finns få ting som kan stimulera människornas fantasi så till den grad som dessa egendomliga hudfenomen. Alla människor kan någon historia om vårtor, antingen de nu plötsligt växt fram över en natt eller lika plötsligt försvunnit liksom genom en magisk trollformel. Hur som helst — det är något mystiskt med vårtor, alldeles bortsett från vad man nu kan ha för uppfattning om deras övriga värden.

Ägaren skryter ogärna med sina vårtor. Är man inte kirurg eller på annat sätt mera yrkesmässigt sysslar med sådana här saker, har man nog en viss aversion mot den sortens missbildningar. Antagligen beror detta på att man som barn alltid tvingades höra sagor om häxor med stora vårtor på näsan. Vårtor kan antagligen orsaka komplex om de sätter sig på strategiska punkter på människans kropp.

Men detta skulle alltså handla om en speciell, en alldeles bestämd vårta, den som i flera år prydde min högra hands ringfinger. Jag hade vant mig vid den, ja, till och med fäst mig vid den som en gammal vän. Det var sålunda mest av hänsyn till min omgivning som jag en dag beställde tid för en operation för att få den avlägsnad.

Efter över en timmes väntan släpptes jag in i ett dystert rum, placerades på ett operationsbord och tillsades att lägga armen på ett mindre bord, som kändes kallt och obehagligt. Det var minst trettio grader varmt i rummet. Nu började en livlig verksamhet omkring mig. Minst fem damer i olika sjuksysterutstyrselar svärma-

de runt mitt bord, smällde i lock till besynnerliga behållare, viftade med långa tänger och sterila dukar, körde fram ytterligare bord för en rad märkliga instrument, det ena mera skräckinjagande än det andra. Rummet tjänade också som någon slags genomgång och under dessa febrila förberedelser strömmade folk ut och in, huvuden stack upp bakom skärmen som hade placerats framför dörren, och med jämna mellanrum fick jag besvara frågor om vad jag hade för fel, vad jag *sökte* för, som det heter. De tittade på mina papper. Tydligen litade ingen på min utsago.

Nya främmande personer rusade igenom rummet och jag låg i ett ständigt luftdrag. En liten smal människa drog fram ytterligare ett bord, medan en annan fick order om att tvätta mitt finger. Efter detta dök en ny sjuksköterska upp. På de andras uppträdande insåg jag, att jag hade en rätt betydande person framför mig. Nya frågor, ny genomgång av papperen, ny diskussion om vad som kunde behövas ytterligare för detta omfattande ingrepp. Snart var jag åter ensam med mina fem assistenter. De fortsatte att fundera över vad doktorn skulle kunna tänkas använda, hur han skulle gå tillväga. Jag tyckte att de hela tiden tittade litet misstänksamt på mig.

Plötsligt slog mig den förfärliga tanke, att jag blivit förväxlad med något svårare fall. Förvirringen kanske helt enkelt berodde på, att papperen blandats ihop och att de i mig såg ett svårt sargat offer för någon olycka eller någon blindtarm i ett sent stadium. Mitt prat om vårtan, som inte väckte den minsta munterhet, fastän jag ansträngde mig kolossalt för att lätta upp stämningen, togs kanske som ett utslag av

chockverkan eller hjärnskakning. Jag ville resa mig upp, ty den starka lampan gjorde ont i ögonen, men genast skyndade en av dessa vita varelser fram till mig och tryckte obarmhärtigt ner mig mot det hårda underlaget. Jag tyckte med ens att det viskades omkring mig som man gör vid en svårt sjuk människas säng, och i mitt huvud passerade alla de lidanden och kval man läst om i böcker. Av någon anledning mindes jag plötsligt skräckskildringar från fältskärarnas arbete under trettioåriga kriget eller kanske var det Karl den tolfte tåg i öster.

En viss rörelse märktes i den överhettade lokalen och skärmen darrade till. Fram kom den store läkaren och efter honom en hel rad medicine kandidater, eller kanske de bara var med. stud. än så länge. Hela rummet blev fullt av folk, en mur av vita rockar skymde utsikten för mig. Jag var nu fullt övertygad om att doktorn trodde sig ställa diagnos på en svårartad gallsten eller en blödande mage. Jag försökte protestera svagt men ingen hörde på mig. Till sist pekade jag bara stumt på vårtan, som nu verkade ha krympt ihop till ingenting. Ja, ingen tycktes ens lägga märke till den. Jag blundade och hade nära nog accepterat min situation, då jag kände sticket av bedövningssprutan i mitt högra ringfinger.

Efter sex minuter stapplade jag ut i väntrummet med fingret i ett snyggt bandage och femton kronor fattigare. Det fatala är emellertid att vårtan inte alls har försvunnit utan på nytt tycks ha fattat mod och snabbt växer till sig. I morgon skall jag försöka med en fläsksvål.

Kraka

fredslöfte

avgivet vid NATO-kvinnornas
fredsstyrkas konferens 14 maj
1964.

Vi kvinnor från NATO-länderna samlade i Haag 12–14 maj 1964 bekräftar vår övertygelse att effektiva steg mot avrustning nu är möjliga och tvingande nödvändiga.

Vi vill protestera mot bildandet av en multilateral kärnvapenstyrka och mot alla förslag att dela eller sprida kärnvapen inom NATO-alliansen eller till något annat land eller grupp av länder.

Vi vill att världens tillgångar ska användas till att lindra nöd i alla länder och till hela mänsklighetens bästa.

Vi lovar att arbeta i våra egna länder för en överenskomelse som förhindrar spridning av kärnvapen för inställande av alla kärnvapenrustningar och för en världsomfattande avrustning under betryggande internationell kontroll.

Vi lovar att stödja Förenta Nationerna och vi hyllar principen om ett universiellt medlemskap i FN.

Vi är vissa om att mänsklighetens möjlighet att överleva ej är beroende på överlägsen militärmakt utan på fred, vänskap och ömsesidig respekt mellan alla folk.

föräldrakampanj startar i höst

Statens ungdomsråd förbereder en brett lagd kampanj med start i höst. I juni hade man inbjudit representanter för kvinnoorganisationerna för information och diskussion.

Avsikten med kampanjen är:

Att ta vara på ungdomens fritid.

Att aktivera den, göra den meningsfull.

Att göra fritidsfostran till ett värdefullt komplement till hemmets och skolans fostran.

Att få föräldrar och lärare att förstå och acceptera ungdomsorganisationerna som fritidsfostrare.

Att stimulera vuxna att aktivt delta i ungdomsarbetet.

Man planerar bl. a. "operation stig in" och "knackelibang", vilket innebär att alla barnfamiljer skall besökas och informeras om ungdomsproblem, uppföstringsfrågor och fritidsverksamhet.

Lokala kommittéer kommer att bildas och man hoppas på stöd från kvinnoorganisationernas medlemmar. Vi utgår ifrån att SKV:arna kommer att stödja aktionen.

Material från Statens ungdomsråd har lovats utsändas under hösten.

nytt skattesystem...

Fortsättning från sidan 4

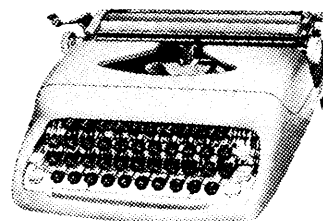
tenskap särskilt efter den ändrade tadelningsgränsen, är emellertid vad man kallar tröskeeffekten. En hustru som vill ge sig ut i förvärsarbete finner, att den äkta mannen redan har utnyttjat hennes ortsavdrag (som beredningen nu föreslår skall heta grundavdrag och höjas till 6.000 för äkta makar och 3.000 för ensamstående), att man till mannen överflyttat hennes avdrag och att hennes inkomst genom sambeskattningen drabbas av progressiviteten med full kraft. Och med rätt eller orätt jämför ju en sådan hustru sin egen skatt och skatten på motsvarande inkomst för en ensamsätande kvinna.

Enligt min uppfattning (och det är också reservanternas) är emellertid tiden ännu inte mogen i Sverige för att totalt genomföra en särbeskattnings, bl. a. med hänsyn till att ett betydande antal gifta kvinnor inte har reell möjlighet att få förvärsarbete. Jag är dock övertygad om att vi måste göra en anpassning till en framtida särbeskattnings med en etappvis övergång. Lyckligt hade varit, om man från beredningens sida åtminstone hade sträckt sig så långt i nu-läget, att där båda makarnas inkomst härrör sig från tjänst (löntagare) man åtminstone kunde få välja mellan sär- eller sambeskattnings i linje med vad SKV föreslog i sitt brev till skatteberedningen 1963. En ny utredning angående införande av särbeskattnings med förändrade skatteskallor får inte skjutas alltför långt på framtiden.

Skatteproblemen är stora och omfattande och inte alltid så lätta att sätta sig in i. Men detta får inte avskräcka oss från att syssla med problemen. Det är ju våra egna inkomster det gäller.

Gunneli

CONSUL reseskrivmaskiner

GEDIGNA • ELEGANTA
LÄTTSKIVNA • PRISBILLIGA
R-pris fr. 265:— inkl. väska

ETT ÅRS GARANTI

Fråga efter CONSUL skrivmaskiner i Er affär eller kontakta

Ingeniörsfirma
STEN R. KARLBOM

Brännkyrkagatan 154,
Stockholm Sö, tel. 08/69 42 11